

Der ses ikke i den hidtidige praksis at være noget som helst, der kan begrunde en afvigelse fra den klare fremgangsmåde, loven anviser. Den hidtidige praksis har været svingende, den har aldrig været forelagt for endelige godkendt af folketinget; medlemmerne og offentligheden har reelt været afskåret fra at gøre indvendinger, eftersom man ikke har kendt til ministeriets forskellige beregningsmåder, og desuden har der ikke været noget motiv til at tage spørgsmålet op, eftersom de skiftende beregningsmåder aldrig har haft konsekvenser for udvælgelsen.

Andre eksempler end de hidtil diskuterede

Så sent som den 11. maj 1982, altså samme dag som denne beretning skulle afgives, blev der under det afsluttende samråd med ministeren fremlagt andre eksempler, som viser, at den af ministeriet anvendte fremgangsmåde fører til inkonsekvens i mandat-tildelingen.

Mindretallet har i den seneste tid *selv* foretaget en grundigere gennemgang af valgresultaterne siden 1945. Det viser sig, at der findes *mange andre* eksempler end de hidtil diskuterede, hvor et parti, der anvender partiliste, har haft en »tom« opstillingskreds. *I intet af disse tilfælde er de »Andre partistemmer« overført til listens nr. 1!* Det drejer sig om *alle* de tilfælde, hvor der forekom partiliste og »tom« kreds, og hvor det pågældende parti ikke *umiddelbart* fik noget mandat i området. Alligevel *kan* det få praktisk betydning for kandidatudvælgelsen. For som bekendt kan et mandat ifølge valgloven flyttes fra et område til et andet, som ikke umiddelbart opnåede mandat, nemlig hvis stedfortræderlisten i det første område er opbrugt. Til det formål beregnes da også en kandidatrækkefølge i de områder, der ikke umiddelbart giver mandat. *Og ved disse beregninger er partilistens nr. 1 i intet tilfælde blevet favoriseret ved overføring af »Andre partistemmer«.*

Det fremgik af samrådet den 11. maj, at mindretallet og ministeriets valglovsekspert er ganske enige om, at valglovens § 50 da også udelukker en sådan favorisering. Efter mindretallets opfattelse taler det stærkt for, at man *ikke* i kandidatudvælgelsesreglerne i § 47 kan indfortolke en sådan særlig favorisering af listens nr. 1, som der ydermere ikke

er dækning for i paragraffens ordlyd, men som ifølge ministeriet og flertallet skulle være retfærdiggjort ved lovens »ånd«.

Ministeriets valglovsekspert medgav under samrådet, at de af mindretallet fremdragne eksempler i det mindste klart demonstrerede, at der var brud på valglovens logik. (Det er der selvfølgelig *kun*, hvis man følger ministeriets »fortolkning« af § 47).

Mindretallet kan ikke undlade at beklage, at de argumenter og konkrete eksempler, som taler *imod* ministeriets fremgangsmåde, først er kommet til udvalgets kendskab, når mindretallet selv har gravet dem frem – hvorefter ministeriet har måttet bekræfte dem. Der er således ingen garanti for, at alle eksempler, der taler imod ministeriet, er kommet for dagen.

Spørgsmålet om lovændring

Flertallet slutter sin indstilling med at henstille til ministeren at fremsætte lovforslag om ændring af valgloven, hvorved »valgloven får en sådan affattelse, at der ikke fremtidig opstår fortolkningstvivl på dette område«.

Mindretallet vil understrege, at det gerne ser en lovændring, der styrker partilistesystemet, og gerne medvirker hertil, uanset om det bliver ved at holde »Andre partistemmer« uden for beregningen af fordelingstallet eller den mere vidtgående styrkelse af partilisten ved overføring af »Andre partistemmer« til listens nr. 1.

Mest logisk ville det måske være, om man samtidig fastslog, at stemmerne på listens nr. 1 aldrig skal overføres til andre kandidater, således at den yderligere styrkelse af partilistesystemet ikke bliver afhængig af, om der tilfældigvis forekommer en »tom« opstillingskreds.

Mindretallet er tilhænger af partilistesystemet, ser det gerne styrket og finder, at sådanne ændringer ville være anbefalelsesværdige.

Men her er ikke tale om at »præcisere fortolkningen«; her er tale om at ændre loven. Og uanset hvor meget man ønsker partilistesystemet styrket, kan det ikke berettige til med tilbagevirkende kraft at indfortolke en styrkelse, som der ikke er mindste dækning for i gældende lov. En sådan styrkelse må afvente en lovændring.